

Pé lunar

r

reaparece Xabier Cordal como poeta, e sae da súa relativa inactividade poética pública con feridas de estranxeiro. Como se o territorio poético que nos pon por diante o vise desde fóra, como se non o/se recoñece. Ese alleamento, esa renuncia á épica e esa aposta pola lírica, mesmo testemuñal, son o callo deste novo recetario poético, ferido pero calmo. Lamento non saber explicar mellor a impresión que me viña do libro nada máis comezar a ler nel, dominado pola desolación interior e pola aceptación resignada da supervivencia sen máis que domina o poema final.

Catro anos despois de ter publicado *Fruto do teixo*, reaparece con *A vella peneira a noite*, publicado por Baía Edicións. Segundo se explica na contracapa, este xiro lingüístico emprégase nalgúns rexións para se referir ás xeadas (¿el que quere dicir con "rexión" o poeta?). O título sorprenderá ós que seguen a súa traxectoria desde o comezo con títulos como *Arianrod* e *Afasia*, porque anuncia unha postura poética menos experimental, mais introspectiva e sincera. Por iso recomendo comezar a lectura, de vagariño, por esa contracapa que sitúa nunha contemplación estrañada o eu lírico. (Fáise-me raro falar de eu lírico con Cordal).

Os materiais literarios característicos dos libros anteriores fanse máis transparentes. A penas quedan pegadas, esluídas, da parodia, da profusión metaculturalista, do hermetismo, da condensación, da retransmisión... Botando man do que se di no segundo poema do libro, *Tras do espello, a visión*, unha autopoética que marca a viraxe de rumbo, poderíamos dicir que neste libro se ofrece unha "restauración do chan acristalado", do material que se pisa. E no lousado débuxase, convenientemente ordenadas a partes do libro: autopoética, a cuestión da estranxeiridade con respecto á nación, a cuestión da palabra como tixolo idiomático e como material poético, un himno civil e unha serie de textos de homenaxe / autorreflexión sobre a vangarda. A linguaxe faise máis próxima. O poeta trasvístese de narrador e conta historias e, de feito, unha das partes do poemario titúlase *A ollada fixa e outros relatos*, onde se fai memoria da represión, do silencio e da inmovilización da diferenza no museo e no exotismo turístico. E non lle poñen medo as formas tradicionais de pulo épico que, por un momento, nos recordan ó Anxo Angueira de *O valo de Manselle*.

Dicia que estoutro Cordal adopta unha actitude sincera. Sinceridade empregada como unha vontade de non derivar cara á ficción nin a metapoesía, de non enlevar ós lectores na arte poética, de non situalo continuamente diante de encrucilladas e in-

Os materiais literarios característicos dos libros anteriores de Xabier Cordal fanse máis transparentes. A penas quedan pegadas, esluídas, da parodia, da profusión metaculturalista, do hermetismo, da condensación, da retransmisión...

cógnitas, de guialo engordado por medio da pantalla poética á procura da autenticidade. Unha autenticidade que se sitúa inevitablemente no territorio da identidade (eu, nós) e, por suposto, da linguaxe que reforza as paredes da construción nacional. Porque tamén aquí aparece simbolizada a nación baixo a metáfora da casa, que fan pensar, por exemplo, en *Casa ou sombra* de Rafa Villar ou na recente *A casa deshabitada da familia Pena* de Raúl Gómez Pato.

Non é este o Cordal máis sorprendente, insubmisos e incontrolables. Non é este o Cordal máis rebelde e xoguetón. Estoutro Cordal, como poeta de pé lunar, deixa pegada ferida e transparenta tras os veos das palabras o seu desencantamento vital. En calquera caso, eu e nós confundense e converxen ó final nunha reflexión sobre as fanadas singraduras do heroe, dígase Manuel Antonio, dígase Xabier Cordal. O libro remata con postura de homenaxe vangardista que nos devolve ós seus anteriores libros. Esta última parte titúlase *As hélices brancas da serra do caxado* e Manuel Antonio todo o cobre. Nel hai, non pouco de repaso á paisaxe logo da batalla do combate entre a vangarda como posición ética e como proposta estética fronte á asimilación. E hai, sobre todo, un diálogo sobre a derrota e o conformismo. Esta parte remata cunha dedicatoria a Méndez Ferrín pechando un diálogo poético que, desde fóra, son incapaz de formular. Léase con vagar este último poema: toda unha declaración existencial.

Recollendo palabras do propio Cordal, *benvido sexa, entón, o pé lunar. / El restaura o chan acristalado / e a palabra que oculta*. Que recupera a memoria, que fai conto dos danos colaterais (sempre os máis importantes logo da batalla), que non impoñía a palabra, que se amosa nu diante do espello e en praza pública.

HELENA GONZÁLEZ